

Die *recommençants* zijn een teken dat de heilige Geest ook in onze tijd en cultuur werkt. *Tertio* laat er voor Pinksteren enkelen aan het woord.

christen”

“Zijn onvoorwaardelijke keuze voor de ander was een steen des aanstoots in zijn tijd, maar ook nu. Vergeving is het moeilijkste wat er is. Niemand krijgt vandaag nog een tweede kans, mensen moeten boeten tot het einde van hun dagen. Door het doorgeslagen cynisme wordt wie schuld erkent, niet geloofd. Er is geen plaats meer voor vergeving.” Van Rompuy's zin voor evenwicht behoedt hem evenwel voor overdreven schuldgevoelens of een fundamentalistische lezing van het evangelie: “In die val ben ik nooit getrapt. Ik ben niet het type ‘herbeginner’ dat plots een overijverige christen werd”.

Breekpunt

Het leergezag van de kerk spreekt Van Rompuy niet sterk aan: “Dat iemand mij zegt wat ik wel en niet mag doen of denken, stuit me tegen de borst. Mensen kunnen heilig zijn, instellingen nooit. De encycliciek *Humanae Vitae* was voor veel christenen een breekpunt. Ik ben een praktiserend christen en heb de visie van de kerk altijd intellectueel gevolgd, maar ze heeft voor mij geen exclusief moreel gezag. Wie in deze tijden christen blijft, volgt zijn geweten en beslist zelf. Mijn geloof sterkt mijn handelen indirect: ik weet nu des te beter waarom ik het doe, maar heb als gelovige mijn waarden niet moeten aanpassen”.

Herman Van Rompuy. © rrr

“Politiek vertaald ben ik voorstander van een gedeconfessionaliseerde christendemocratie: een lekenpartij die gebaseerd is op historisch christelijke waarden, maar zonder referentie aan kerkelijke standpunten. Zo was het kerstprogramma van de CVP in 1945 opgevat. In ethische kwesties maken die waarden wel degelijk het verschil met andere partijen. Het consensusmodel zit in de christendemocratie ingebakken. Vandaag wordt vaak aangedrongen op duidelijkheid, waarna de partijen toch steeds een consensus moeten zoeken zodra ze in een regering zitten, maar dat is dan vanuit een andere startpositie”, zegt Van Rompuy.

Rustpunt

Ook wetenschappen staan zijn geloof niet in de weg. “Als je de stap naar het geloof doet, heb je dat conflict achtergelaten. Geloven veronderstelt een sprong. Je aanvaardt dat er altijd mysteries zullen zijn. Ook ongelovigen kennen mysteries en het christelijke geloof is bekend met absurditeit. Het lijden is een mysterie en ik hoop dat er een ultieme rechtvaardigheid zal zijn, maar ik heb daar geen voorstelling van. Onrecht raakt mij als mens, niet alleen als gelovige. Er blijven altijd open vragen waarop iemand hopelijk een antwoord heeft. Vandaag krijgt de zoekende mens veel ruimte. Er zijn geen absolute zekerheden, alles wordt betwijfeld. Zin zoeken is inherent menselijk, maar dat wil niet zeggen dat we neerbuigend moeten zijn tegenover hen die in hun leven iets gevonden hebben. Zolang men open blijft, is er niets mis met een overtuiging. Zij kan een rustpunt zijn. Wie voortdurend doolt en zoekt, is te veel met zichzelf bezig en mist kansen om iets voor anderen te betekenen.” III

© Dirk Huyghe

Katholiek levensgevoel

De Duitse jezuïet Christoph Soyer laat in *Eintreten. Wege in die Kirche* mensen aan het woord die op volwassen leeftijd katholiek werden. Onder hen een aantal herintreders. In de Duitse context gaat het niet zelden om gelovigen die in het verleden afstand hadden genomen van de evangelisch-lutherse kerk.

Geert De Cubber

Het is ook vandaag een bekend fenomeen en een pijnpunt. Voor nogal wat twaalfjarigen is het vormsel het feitelijke eindpunt van hun leven als christen. Daarmee is de tijd met en in de kerk afgelopen. En toch nemen steeds meer mensen om verschillende redenen jaren later hun geloof weer op. *Recommençants* noemen de Fransen hen. Herbeginners. “Een thuis voor de ziel hebben – daarmee heeft het te maken, katholiek worden”, schrijft Christoph Soyer in de inleiding van *Eintreten. Wege in die Kirche*. Hij begeleidde tussen 2011 en 2017 in Berlijn 250 mensen die op volwassen leeftijd besloten (opnieuw) katholiek te worden. “Mensen tussen de 20 en de 80, van uiteenlopende afkomst, van verschillende sociale en culturele signatuur of seksuele geaardheid. Sommige levensverhalen zijn gevormd door hoogtes en laagtes, door breuken en een nieuwe start, door het uitproberen van verschillende religieuze tradities.”

Soyer herkent in de verhalen wat hij het “katholieke levensgevoel” noemt. “Dat levensgevoel heb je niet zomaar door het doopsel of door een bekeringservaring. Het groeit in de loop van de tijd, liefst in het samenleven met anderen. Daarom ook is de geloofsgemeenschap zo belangrijk.”

Twee kerken en de DDR

Uiteraard reflecteert de situatie in Berlijn de aanwezigheid van twee “sterke” kerken – de katholieke en de lutherse –, maar ook de vroegere tweedeling in Oost- en West-Berlijn heeft zo haar gevolgen. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het verhaal van Sascha Marchand. Hij groeide op in de toenmalige DDR, “in een tijd waarin we met naïeve goedgelovigheid over de man met het witte kled en de lange baard hoorden”. Na de ontmoeting met een jonge vrouw moest hij dat beeld herzien. Uiteindelijk gebeurt “het” bij een avondlijke wandeling met de hond: “Ik keek naar het water van het meer en vroeg me af waarom iets zo mooi kon zijn. En ik kreeg opeens een antwoord. Dat daar, dat is God. En Hij heeft een plan voor mij”.

“Zeventien jaar heb ik als student en jongeman in de communistische arbeidersbeweging doorgebracht”, getuigt Detlev Staatz. Hem trok daarin vooral de sociale actie aan die hij in de plaatselijke geloofsgemeenschappen miste. “Het bindmiddel met het christendom zijn voor mij de katholieke priesterarbeiders uit Frankrijk.” Maar dat er ook een spirituele kant was, kon hij pas bij een yogacursus ervaren. Via de oefeningen en het boeddhisme kwam hij opnieuw uit bij de geloofsvragen uit zijn jeugd. “Ik beleef het christen-zijn in deze tijd en in deze stad voornamelijk als *Leven tegen de stroom*, zoals het in de titel van het (Duitstalige) boek over Madeleine Delbrél heet.”

Zoals jij en ik

Ook voormalig vrijmetselaar Mathias Zeisig getuigt in *Eintreten*. Hij schopte het tot de (hoogste) 33ste graad in de loge, maar beseft dat hij er niet wijzer op geworden is. Hij houdt het er dan ook voor bekeken en keert terug naar de kerk: “Jezus Christus en Zijn lichaam, de gemeenschap, de kerk. Onvoorstelbaar, ze waren er altijd en ik heb er als een blinde omheen gedwaald en niet gezien”. Hij meldt zich aan voor de vormingscursus van de Berlijnse jezuïeten. “Waarom heb ik niet vroeger...?”, vraagt hij zich af. “In onze gemeenschap is er veel te doen, maar we vieren veel samen. Mijn angst dat ik nu op zondag naar de mis moet? Ik ga vrijwillig en meestal meermaals per week. En de angst dat alle katholieken streng en zeer vroom zijn? Ja, er zijn er. En alle anderen zijn zoals jij en ik.”

Wie draagt mij?

Lange tijd had Birgit B. van de kerk afstand genomen, tot dat ze haar zoon voor een viering begeleidde naar de kerk. “Ik verliet de viering met het gevoel dat ik nog zou komen omdat ik er kon vinden waarnaar ik verlangde: transparantie, helderheid en verbondenheid. Het thema van de viering was onzekerheid bij veranderingen: wie of wat draagt mij, wat begeleidt mij, wat is het vertrouwde dat ik kan meenemen? Voor mij was dat het begin van mijn proces geloof, God en kerk opnieuw te leren kennen.” III

“Verlangen naar transparantie, helderheid en verbondenheid.”

Christoph Soyer (red.), *Eintreten. Wege in die Kirche*, Echter, Würzburg, 103 blz.